

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2024-11-12

§ 278

Svar på motion om förbud av lustgas från Therez Almerfors (M)

KSN-2024-02903

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** bifalla motionen.

Sammanfattning

Therez Almerfors (M) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 oktober 2024

- att Uppsala kommun i sina lokala ordningsföreskrifter inför ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö och på våra förskole- och skolområden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 14 oktober 2024
- Bilaga, Motion om förbud av lustgas från Therez Almerfors (M)

Yrkanden

Therez Almerfors (M) yrkar bifall till föreliggande förslag att bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordföranden finner att arbetsutskottet bifaller föreliggande förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-10-14

Diarienummer:
KSN-2024-02903

Handläggare:
Anders Fridborg, Lena Grapp

Svar på motion om förbud av lustgas från Therez Almerfors (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. att bifalla motionen.

Ärendet

Therez Almerfors (M) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 oktober 2024

Att Uppsala kommun i sina lokala ordningsföreskrifter inför ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö och på våra förskole- och skolområden.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret

Föredragning

Therez Almerfors (M) yrkar i en motion att Uppsala kommun i sina lokala ordningsföreskrifter ska införa ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö samt på våra förskole- och skolområden.

Att lustgas används i berusningssyfte av ungdomar har varit känt i flera år. Försäljning och bruk av lustgas är inte förbjudet eller kopplat till en ålderrestriktion och ungdomar kan således på ett lagligt sätt få tillgång till lustgas.

Det har på senare tid uppmärksammats att bruk av lustgas kan leda till medicinska komplikationer av olika slag. Bland annat skriver Folkhälsomyndigheten att

användande av koncentrerad lustgas i berusningssyfte kan innebära allvarliga hälsorisker.

Det finns alltså skäl som talar för att bruket av lustgas i berusningssyfte borde regleras. Den statliga utredning som motionen nämner, ”En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas” (SOU 2024:23) föreslår en lag med förbud mot försäljning av lustgas till personer under 18 år, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Andra kommuner, såsom till exempel Partille och Nacka, har infört förbud mot bruk av lustgas i berusningssyfte, i syfte att upprätthålla den allmänna ordningen. I sitt remissyttrande över förslaget till reviderade lokala ordningsföreskrifter i Uppsala kommun föreslår också polisen att ett förbud mot bruk av lustgas i berusningssyfte införs.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att motionen bifalles.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 14 oktober 2024
- Bilaga, Motion om förbud av lustgas från Therez Almerfors (M)

Kommunledningskontoret

Ingela Hagström
Tillförordnad stadsdirektör

Motion om förbud av lustgas

Ett relativt nytt problem i samhället är ungdomars användning av lustgas i berusningssyfte, dessutom pekar mycket på att problemet växer. Enligt statistik från den statliga myndigheten Giftinformationscentralen har antalet frågor till myndighetens telefonjour om inträffade förgiftningstillbud för lustgas ökat kraftigt senaste fyra åren, från 47 samtal för år 2020 till 841 samtal för 2024, och då har vi några månader kvar på året. Enligt Jenny Bång Arhammar, verksamhetschef på Giftinformationscentralen, går det att prata om ett tydligt trendbrott. Denna form av missbruk fanns knapp 2019, men den finns definitivt nu.

Lustgas är inte narkotikaklassat i Sverige, och används inom sjukvården för tillfällig smärtlindring. Gasen har alltså på senare år blivit ett populärt rusmedel för ungdomar men även i vissa fall för barn. Dessa riskerar att drabbas av svåra symptom som försämrad rörelseförmåga och i värsta fall förlamning. Parallellt påverkas också förmågan att tänka. Vid regelbunden användning kan man få psykiska symptom som oro och ångest. Psykos förekommer också. Det har också uppdagats att kriminella gäng ägnar sig åt försäljning av gasen. Idag finns få regleringar för lustgas vilket lämnar Polisen utan redskap att agera mot försäljning eller bruket i sig. Lustgas i patron eller tuber finns att köpa lagligt idag, bland annat i nätbutiker och i vissa fysiska butiker.

En nationell utredning som tillsattes under den förra regeringen presenterades för den nuvarande M-ledda regeringen i våras, och regeringen håller sedan en tid tillbaka på att arbeta fram ett lagförslag som syftar till att begränsa användningen. I stora drag vill man förbjuda försäljning av lustgas i berusningssyfte samt begränsa hur mycket lustgas en person kan köpa samt göra det helt olagligt för minderåriga att köpa gasen.

Lagprocessen är dock lång och först i januari 2026 föreslås lagen träda i kraft. Många kommuner har redan agerat i frågan. Exempelvis i våras införde Vallentuna kommun ett brukningsförbud för lustgas på offentliga platser samt på förskole- och skolområden. I Nacka kommun infördes i september ett förbud på skolgårdar och utpekade centrala platser. Brott mot ordningsföreskriften kan leda till böter eller andra rättsliga påföljder, och gäller enligt ordningslagen. I ordningslagen finns också bestämmelser om föreläggande och förverkande. Det skulle alltså ge polisen lokalt bättre förutsättningar att agera.

Det är en lång tid till januari 2026 när den nya lagen väntas träda i kraft. Vi som kommun behöver ta vårt ansvar för att stävja en uppenbart hälsofarlig utveckling som särskilt drabbar unga och till och med barn. Vi vill att Kommunfullmäktige beslutar om att i kommunens allmänna lokala ordningsföreskrifter lägga till ett förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på allmänna platser och områden såsom torg samt även på skolgårdar.

Genom att tillföra ett förbud i ordningsstadgan blir det förbjudet att bruka, inneha eller överlåta berusningsmedel på flera allmänna platser och på skolgårdar. Ett kommunalt förbud sänder också signaler till barn och unga att lustgas, även om de inte är narkotikaklassade, inte är bra för hälsan och dessutom kan vara skadligt.

Med anledning av ovanstående yrkar vi:

att Uppsala kommun i sina lokala ordningsföreskrifter inför ett förbud mot användandet av lustgas i berusningssyfte i offentlig miljö och på våra förskole- och skolområden

Therez Almerfors (M)

2024-09-30

